

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

6.1 ค่าสถิติเบื้องต้นของลักษณะความสมบูรณ์พันธุ์

ประชากรโคนมลูกผสมพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเชียนในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดเท่ากับ 1.97 ± 1.32 และเมื่อจำแนกตามลำดับการให้ลูก พบว่าค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดในลำดับการให้ลูกที่ 1 – 7 มีค่าเท่ากับ 1.74 ± 1.18 , 2.16 ± 1.41 , 2.05 ± 1.38 , 2.06 ± 1.39 , 1.99 ± 1.17 , 1.87 ± 1.13 และ 2.10 ± 1.39 ครั้ง ตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยของจำนวนวันท้องว่าง มีค่าเท่ากับ 141.24 ± 74.25 วัน โดยพบค่าเฉลี่ยเมื่อจำแนกตามลำดับของจำนวนวันท้องว่างที่ 1 – 5 มีค่าเท่ากับ 151.20 ± 77.33 , 143.47 ± 76.40 , 128.86 ± 67.03 , 118.51 ± 58.08 และ 130.57 ± 70.99 วัน ตามลำดับ

ช่วงห่างการให้ลูกของโคนมลูกผสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 420.48 ± 78.20 วัน เมื่อพิจารณาตามลำดับช่วงห่างการให้ลูก พบว่าในลำดับที่ 1 – 5 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 428.00 ± 79.51 , 423.66 ± 81.29 , 409.77 ± 73.68 , 404.91 ± 69.77 และ 405.94 ± 70.73 วัน ตามลำดับ

6.2 ปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติด

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติดของโคนมลูกผสมในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าฝูง อายุแม่เมื่อคลอด ฤดูกาลที่คลอด ลำดับการให้ลูก จำนวนวันท้องว่าง และช่วงห่างการให้ลูก มีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติด

แม่โคกลุ่มที่มีระดับสายเลือดโฮลสไตน์ฟรีเชียน $50 < x \leq 75$ เปอร์เซ็นต์ มีค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดน้อยที่สุด เท่ากับ 1.89 ± 1.23 ครั้ง และกลุ่มที่มีระดับสายเลือด $x > 93.75$ เปอร์เซ็นต์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.02 ± 1.44 ครั้ง แต่พบอัตราการผสมติดที่ต่ำที่สุดในแม่โคกลุ่มที่มีระดับสายเลือด $87.5 < x \leq 93.75$ เปอร์เซ็นต์ เท่ากับ 48.89 เปอร์เซ็นต์ และอัตราการผสมติดที่สูงที่สุดในแม่โคกลุ่มที่มีระดับสายเลือด $x > 93.75$ เปอร์เซ็นต์ เท่ากับ 51.75 เปอร์เซ็นต์ แต่ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละกลุ่ม

เมื่อพิจารณาตามอายุแม่เมื่อคลอด เมื่อปรับเป็นกลุ่มปี พบว่าแม่โคที่มีอายุ $x \leq 2$ ปี มีค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดน้อยที่สุด และอัตราการผสมติดที่สูงที่สุด เท่ากับ 1.26 ± 0.74 ครั้ง และ 80.43 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และแม่โคที่มีอายุ $x > 8$ ปี ค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดมากที่สุด และอัตราการผสมติดที่ต่ำที่สุด เท่ากับ 2.26 ± 0.85 ครั้ง และ 38.61 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ ดังนั้นจำนวนครั้งต่อการผสมติดจะเพิ่มมากขึ้น และอัตราการผสมติดในการผสมครั้งแรกจะต่ำลง เมื่ออายุแม่เมื่อคลอดลูกเพิ่มขึ้น

แม่โคที่คลอดลูกในฤดูร้อน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 2.25 ± 0.05 ครั้ง และมีอัตราการผสมติดต่ำที่สุด เท่ากับ 40.05 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นในฤดูร้อน เป็นช่วงที่แม่โคมีความสมบูรณ์พันธุ์ต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาตามลำดับการให้ลูก พบว่าฝูงมีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติดในลำดับการให้ลูกที่ 1 - 5 ปีที่เกิดมีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติดในลำดับที่ 1 อายุแม่เมื่อคลอดมีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติดในลำดับที่ 1 - 5 ฤดูกาลที่คลอดมีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติดในลำดับการให้ลูกในลำดับที่ 2 - 4 และจำนวนวันท้องว่างและช่วงห่างการให้ลูกมีผลต่อจำนวนครั้งต่อการผสมติดในลำดับที่ 4

ในลำดับการให้ลูกที่ 1 แม่โคมีค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดน้อยที่สุด และอัตราการผสมติดสูงที่สุด เท่ากับ 1.74 ± 0.03 ครั้ง และ 58.75 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ และในลำดับการให้ลูกที่ 2 แม่โคมีค่าเฉลี่ยของจำนวนครั้งต่อการผสมติดมากที่สุด และมีอัตราการผสมติดต่ำที่สุด เท่ากับ 2.16 ± 0.05 ครั้ง และ 42.81 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

6.3 ค่าพารามิเตอร์ทางพันธุกรรมของจำนวนครั้งต่อการผสมติด

ค่าอัตราพันธุกรรมของจำนวนครั้งต่อการผสมติดของประชากรโคนม ในอำเภอแม่อน จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเท่ากับ 0.03 ± 0.01 เมื่อจำแนกตามลำดับการให้ลูก พบว่าค่าอัตราพันธุกรรมมีค่าอยู่ในช่วง 0.01 - 0.20

ค่าสหสัมพันธ์ทางพันธุกรรมระหว่างลักษณะจำนวนครั้งต่อการผสมติดกับจำนวนวันท้องว่าง และช่วงห่างการให้ลูก มีค่าเท่ากับ 0.71 และ 0.81 ตามลำดับ และค่าสหสัมพันธ์ทางพันธุกรรมระหว่างจำนวนวันท้องว่างและช่วงห่างการให้ลูก มีค่าเท่ากับ 0.94

ค่าสหสัมพันธ์ของลักษณะปรากฏระหว่างลักษณะจำนวนครั้งต่อการผสมติดกับจำนวนวันท้องว่าง และช่วงห่างการให้ลูก มีค่าเท่ากับ 0.07 และ 0.06 ตามลำดับ และค่าสหสัมพันธ์ของลักษณะปรากฏระหว่างจำนวนวันท้องว่างและช่วงห่างการให้ลูก มีค่าเท่ากับ 0.95

6.4 ค่าประมาณคุณค่าการผสมพันธุ์

ค่าประมาณคุณค่าการผสมพันธุ์ของจำนวนครั้งต่อการผสมติดที่ต่ำสุดมีค่าเท่ากับ -0.260 ซึ่งพบในโคหมายเลข 50482766 และเมื่อจำแนกตามลำดับการให้ลูกในลำดับที่ 1 – 7 มีค่าเท่ากับ -0.094, -0.131, -0.405, -0.098, -0.039, -0.148 และ -0.375 ตามลำดับ ในโคหมายเลข 50411596, 50360924, 50400427, 50400046, 450189, 50472530 และ 50400422 ตามลำดับ

6.5 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค่าพารามิเตอร์ทางพันธุกรรมและค่าประมาณคุณค่าการผสมพันธุ์ของลักษณะจำนวนครั้งต่อการผสมติด ของประชากรโคนมลูกผสมพันธุ์โฮลสไตน์ฟรีเซียน ในอำเภอแม่อน ค่าที่ได้อาจแตกต่างจากงานวิจัยอื่นๆ เนื่องจากในการวิเคราะห์ มีการเลือกใช้ปัจจัยที่มีอิทธิพลในโมเดลการวิเคราะห์ที่แตกต่างกัน อีกทั้งจำนวนข้อมูลที่ได้มาในบางลำดับการให้ลูกยังมีน้อย เพื่อเพิ่มความแม่นยำของข้อมูลให้มากขึ้น ควรทำเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

จากค่าพารามิเตอร์ทางพันธุกรรมที่ได้ ทำให้ทราบถึงแนวทางในการวางแผนการปรับปรุงพันธุ์โคนมฝูงนี้ ซึ่งควรใช้การปรับปรุงสภาพแวดล้อม และการจัดการการเลี้ยงภายในฟาร์ม เพื่อลดจำนวนครั้งต่อการผสมติดลง หรือเพิ่มประสิทธิภาพความสมบูรณ์พันธุ์ให้สูงขึ้น เนื่องจากประชากรโคนมฝูงนี้ อาหารหยาบที่ได้รับเป็นประจำเป็นฟางแห้ง ซึ่งมีคุณค่าทางโภชนาการต่ำ และการย่อยได้น้อย หรืออาจมีการเสริมด้วยเหลือที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากไร่นาหรือโรงงานอุตสาหกรรม แต่ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนประชากรในพื้นที่ เนื่องจากแหล่งที่ได้มาอยู่ไกลจากพื้นที่เลี้ยงโค จึงเป็นอุปสรรคในการขนย้ายอาหารมาเลี้ยงสัตว์ อีกทั้งโดยมากรูปแบบการเลี้ยงเป็นแบบผูกยืนโรง เนื่องจากเกษตรกรผู้เลี้ยงมีพื้นที่ไม่มาก และเลี้ยงภายในบริเวณบ้าน ทำให้แม่โคบางตัวมีปัญหาในเรื่องสุขภาพ และทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงไม่สามารถสังเกตการเป็นสัดของแม่โคได้ชัดเจน การจับสัดของผู้เลี้ยงอาจไม่แม่นยำ นอกจากนี้เกษตรกรผู้เลี้ยงไม่นิยมทำการผสมซ้ำเพื่อเพิ่มโอกาสในการผสมติด เนื่องจากการเพิ่มค่าใช้จ่ายของเกษตรกรผู้เลี้ยงเอง ดังนั้นควรส่งเสริมให้ผู้เลี้ยงมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการการเลี้ยงให้มากขึ้น